

За даними міжнародних організацій ВІМКО та ISF, які з 1990 року раз на 5 років спільно проводять дослідження ринку праці моряків, в 2015 році було працевлаштовано близько 235 тис. моряків [4]. В статті [5] наводиться цифра 69 тис. моряків, з яких 39 тис. офіцерів та 30 тис. рядових. Україна в рейтингу постачальників моряків за підсумками 2015 року займає 6 позицію.

За оцінками експертів передбачається подальше зростання потреби в морях та відзначається зміна в вимогах до кваліфікації та компетентностей моряків: в 2015 році кількість офіцерів вже перевищила кількість рядових (рис. 2).

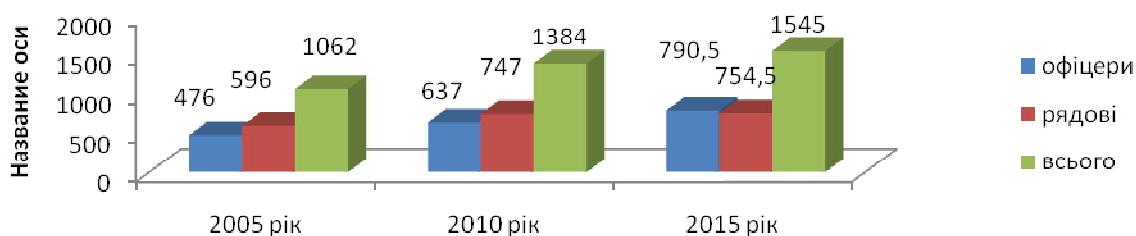

Рисунок 2. Кількість моряків, які працюють на судах, тис. осіб [4]

Це обумовлено якісними змінами у структурі флоту. І в подальшому передбачається зростання потреби саме в кваліфікованому офіцерському складі. На це потрібно звернути увагу крїїнговим компаніям та активізувати свою роботу у напрямку впровадження в свою практику сучасних форм та методів господарювання.

Перелік посилань:

1. Посередництво у працевлаштуванні в Україні та за кордоном, згідно даних форми №1-ПА за 2014-2016 роки (річні дані) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/staidatacatalog/list>
2. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закону України від 02.03.2015 р. № 222-VIII редакція від 01.01.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Конвенція про працю в морському суднопластві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_519
4. MANPOWER REPORT. The global supply and demand for seafarers in 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ics-shipping.org/docs/default-source/resources/safety-security-and-operations/manpower-report-2015-executive-summary.pdf?sfvrsn=16>
5. Ильницький К. Украина заняла естое место среди стран – поставщиков моряков / К. Ильницький // Порты Украины. – 2016. – № 4. – С. 32-33.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА МІГРАЦІЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ

Г.О. Зелінська, д.е.н., професор

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Сучасний розвиток економіки України демонструє процес зниження темпів економічного зростання, дефіцит ресурсів, глобальні кризи і ризики техногенних катастроф.

Глобалізація внесла свої корективи у розвиток ринкової економіки регіонів України, посиливши роль «людського фактора», що проявляється, найперше, в системі освіти.

Суттєвою проблемою глобалізаційних процесів для України та її регіонів є інтелектуальна міграція. Згідно експертних оцінок, у 90-х рр. ХХ ст. Україна втратила 15-20 % інтелектуального потенціалу внаслідок міграції найбільш підготовленої робочої сили [1]. Крім того, схильність до трудової міжнародної міграції виявляють представники саме тих соціальних груп населення, які володіють найвищим інтелектуально-трудовим потенціалом: самозайняті – 39,2 %; кваліфіковані робітники – 30,2 %; науковці, вчителі, медики – 27,7 %; фахівці промисловості – 23,7 %; безробітні – 23,4 %; службовці підприємств – 22,5 %; підприємці – 17,4 %; студенти випускних курсів – 16,8 % [2]. Втрати людського потенціалу через відтік високоосвіченого економічно активного населення зумовлюють «старіння» та декваліфікацію населення. Ще суттєвішою проблемою, що потребує вирішення з боку освітнього менеджменту є освітня міграція. Нинішніми її проявами та особливостями глобалізаційних процесів стало створенням єдиного «Європейського простору вищої освіти» і «Європейського простору досліджень», які сприяють вільному переміщенню студентів, викладачів, аспірантів. Ситуацію міграційного стану загострює також присутність в Україні представництв міжна-

родних компаній, які займаються переманюванням на роботу найбільш досвідчених і кваліфікованих працівників. А тому, питання міграції населення та зміни її орієнтацій в умовах глобалізаційних викликів має стати одним із завдань самодостатнього освітнього менеджменту. Він через соціокультурну, пізнавальну, мотиваційну, працезберігаючу функції міг би допомогти у вирішенні вищерозглянутих проблем. Звідси випливає, що розвиток освіти, як галузі та її менеджменту, значною мірою залежить від привабливості регіонального соціально-економічного простору для мешканців, від комфортності його життєдіяльності та трудової реалізації [4].

Для уникнення «вимивання» інтелектуального ресурсу національна та регіональна освітні системи мають розвиватися з урахуванням новітніх світових тенденцій, а система їх менеджменту потребує відповідного організаційно-методичного, фінансового та культурного забезпечення.

Україна та її регіони ще володіють високорозвиненим науковим потенціалом, який спроможний ефективно вирішувати сучасні інноваційні завдання. Інтелектуальний потенціал держави й дотепер лишається досить потужним донором. Це підтверджують дані щодо чисельності науковців, яка складає близько 0,54 % від чисельності економічно активного населення (в тому числі, за чисельністю дослідників – 0,41 %) [3]. Забезпеченість науковими кадрами в Україні прирівнюється до Іспанії, Польщі, Чехії, Угорщини, але вона вдвічі менше за середнє значення цього показника в країнах Західної Європи.

Внаслідок прорахунків в управлінні, нам не вдалося забезпечити випереджаючий розвиток наукової діяльності в країні, перетворити її у головний чинник економічного зростання на інноваційній основі, що загрожує втратою національного знанієвого ресурсу. Як відомо, якісними показниками інтелектуальної перспективи глобальної держави чи окремих територій є частка валового внутрішнього продукту (ВВП), яка спрямовується на науково-дослідницькі та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), а також частка ВВП, яка спрямовується на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). В зв'язку з цим виникає питання щодо достатності вітчизняного інтелектуального ресурсу, щоб відповідати на глобалізаційні виклики. Зосередившись на власних негараздах ми забули про «ринку ідей».

Попри все сказане, держава робить певні кроки у розвитку науки, а, отже створює умови для наукової еліти працювати у власній країні. Так, у 2015 році був прийнятий новий закон «Про наукову й науково-технічну діяльність», у рамках ініціативи ЄС із наукових досліджень та інновацій, «Горизонт 2020», була створена комісія, одним із завдань якої стало розроблення рекомендацій щодо поліпшення наукової діяльності.

Отже, Україна повинна сформулювати виважену політику в інтелектуальній сфері таким чином, щоб знання, винаходи і розробки вітчизняних науковців слугували, насамперед, розвитку економіки своєї країни, а не іншим державам. Це стане найкращим рішенням для мінімізації негативних наслідків відтоку кваліфікованого персоналу та заохочення його до повернення з-за кордону.

Перелік посилань:

1. Красняков Є. Чинники впливу на процеси формування та здійснення державної політики в галузі освіти України / Є. Красняков // Віче . – 2011. – № 2. – С. 21-25.
2. Новохацький В. Д. Неурядові організації як фактор розбудови громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук / В. Д. Новохацький. – Дніпропетровськ, 2005. – 18 с.
3. Семиноженко В. Доктрина економіки знань (Проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.semynozhenko.net>
4. Зелінська Г. О. Міграції населення та інтелектуальний капітал в умовах соціально-економічного розвитку України / Г. О. Зелінська // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Міграційні процеси в умовах політичного середовища України : зб. наук. праць НАН України. – Львів. – 2009. – Вип. 6 (80). – С. 391-399.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В.О. Зюзін, аспірант

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Сучасна Європа як і весь світ стоїть перед багатьма економічними та соціальними викликами, серед яких збільшення рівня безробіття унаслідок автоматизації виробництва, протекціонізм і соціальна та економічна нерівності, тероризм, питання міграції біженців з країн Африки і Близького Сходу, регіональні конфлікти. Саме тому потребує значної уваги питання вирішення зазначених проблем шляхом забезпечення базових соціальних потреб людини в межах наявного фінансування з боку європейських інституцій.